

Opening bokkenseizoen

FOCUS OP

JAARLING

Foto: Brian Phipps

Vanaf april concentreren reewildjagers zich weer op de bokken. En net zoals bij de geitenjacht vereist dat de nodige kennis, vakmanschap en ervaring. Want wat is nu eigenlijk het beste moment om de bokken te bejagen, ga je bersen of aanzitten en wat voor rol spelen de weersomstandigheden? Tips van twee ervaren reewildjagers voor de bokkenjacht.

Tekst Oswin Schneeweisz

Het zwaartepunt van de bokkenbejaging ligt in het voorjaar. 'Althans, zo zou het moeten zijn', zegt Gerrit Jan Spek (grofwildcoördinator van de Vereniging Wildbeheer Veluwe). 'Je ziet echter een spanningsveld tussen wat vanuit reeën bekeken de beste periode is en wat volgens veel jagers de beste periode is.'

Effectieve periode

De praktijk leert dat veel jagers de laatste paar weken van het afschotseizoen beschouwen als de beste periode. Spek: 'Dan gaan ze opeens bokken schieten. Ik vraag mij altijd af: waarom willen jagers niet in de meest effectieve periode bokken schieten? Dat is april en mei. Dat betekent dan wel dat je ook jaarlingen met een bastgewei moet schieten. Bewaar die bokken met een territorium maar voor later. Ook in relatie tot aanrijdingen is het beter wanneer vroeg in het seizoen het meeste afschot gebeurt. Bijvoorbeeld bokkalveren in de geitenperiode, maar ook dat is nog steeds iets wat nog weinig gebeurt. De bokkalveren die je niet schiet, gaan als jaarling in de voorjaarsmaanden zwerven. Je kunt ze dan nog wel goed zien, omdat er nog geen blad aan de bomen zit en geen dekking is van landbouwgewassen.'

Adviseur Faunabeheer Rik Schoon: 'Mijn mening is dat het bokkenseizoen al in maart begint. Dan kun je al gaan rondkijken wat de jaarlingen en jonge bokken doen. In die periode zie je de jonge dieren vaak aan de wegwant staan.'

De bersjacht op het ree vraagt het uiterste van de jager: door zijn superieure zintuigen merkt het ree de jager al snel op. Bersen is dan ook meer wachten dan bewegen

In maart/april nemen de (oudere) bokken hun territoria in. Jonge bokken worden verdreven met als gevolg dat er een piek ontstaat in het aantal aanrijdingen

Foto: Michael Migos

Foto: Robert-Jan Asselbergs

Naarmate het (groei)seizoen vordert, wordt het steeds lastiger om de jaarlingen in het vizier te krijgen

Als je je veld goed kent, weet je waar de jaarlingen vaak komen

Dan worden ze verjaagd uit het territorium en kunnen ze zomaar ineens op een gevaarlijke locatie staan. Voor mei moeten jagers eigenlijk de jaarlingen geschoten hebben. Daarna kun je je rustig focussen op de bokken van de midden-categorie qua leeftijd. Daarbij geldt voor mij *Zahl vor Wahl!*

Veldkennis

Selectief reeën schieten is in ons land vanzelfsprekend. Toch is het zeker niet de enige manier van bejaging en beheer. Schoon: 'Ik kom al sinds jaar en dag in Noorwegen. Daar wordt helemaal niet selectief op reeën gejaagd. Ze schieten ze daar als hazen en de stand is er niet noemenswaardig slechter. Voor de wijze waarop wij in Nederland bejagen en beheren is in elk geval veldkennis nodig. Je moet niet alleen de beesten kennen maar ook het gebied waar ze voorkomen of voor kunnen komen. Veldkennis is een must! Spek: 'Als je je veld goed kent weet je waar de jaarlingen vaak komen en waar de plekken zijn waar ze regelmatig de weg oversteken. Daar moet je als jager dus wezen. Niet zelden huizen de jaarlingen in de 'mindere' delen van het veld: daar waar minder voedsel, rust of dekking is.'

Schoon: 'Voor de inventarisatie van je veld is zowel directe, als indirecte waarneming van belang. Je kunt letten op keutels of veeg- en krabsporen. Als je ergens verse krabsporen ziet weet je bijna zeker dat de bok daar elke dag langskomt. Dan is het

Foto: Robert-Jan Asselbergs

Jaarlingen kun je vaak aantreffen in de 'mindere' delen van het veld: daar waar minder voedsel, rust of dekking is

Foto: Michael Migos

In het kader van de verkeersveiligheid is het zaak om zo vroeg mogelijk de jaarlingen te bejagen

een kwestie van een hoogzitje neerzetten en wachten. Waarbij je natuurlijk wel rekening moet houden met de windrichting, want reeën hebben jouw aanwezigheid zo geroken. Directe waarneming kan ook behulpzaam zijn. Als je in juli een bok met zijn gewei tegen de takken ziet slaan, weet je dat de bronst in aantocht is en de bronst is de beste periode om een oudere bok te schieten. ‘

Weersinvloeden

Het weer kan de bokkenjager ook nog weleens parten spelen. Op een koude voorjaarsdag met veel wind is de kans dat je een ree te zien krijgt klein. Bij droog en mild weer is vooral de vroege ochtend tot de middag een ideale tijd om jaarlingen te bejagen. In de zomer, op hete en droge dagen, rusten de dieren het liefst in de beschutting van graan, maïs of andere dekking. Ook een weersomslag kan van invloed zijn. Zo lijken bokken minder actief bij een dalende luchtdruk, terwijl ze juist actiever lijken te worden bij een stijgende luchtdruk. Schoon: ‘Wat voor edelherten geldt, geldt denk ik ook wel voor reeën: bij een koude wind zoeken ze een beschut plekje en als ze uittreden doen ze dat bij voorkeur daar en niet op een kale winderige akker. Als je dankzij je veldinventarisatie weet in welke hoekjes je op dat soort koude dagen 's ochtends of 's avonds toch nog wat zon hebt, weet je dat je daar moet gaan aanzitten. Daar is de kans het grootst dat je ze te zien krijgt. 's Avonds is

De meest effectieve periode om jaarlingbokken te schieten is in april en mei

een aanzit bij 'nieuwe maan' aan te bevelen, want dan is de schemertijd kort en juist in die korte schemertijd zijn de reeën heel actief. Een ree benut liever de korte schemerduur van de nieuwe maan, dan in het pikkedonker rond te struinen.’

Bersen of aanzit

De jacht op de reebok gebeurt in de regel vanuit een hoogzit, toch zijn er ook jagers die graag bersen. Spek: ‘Het nadeel van bersen is dat onze zintuigen een stuk slechter zijn dan die van reeën. Je zult je als een lynx moeten verplaatsen. De meeste mensen kunnen niet bersen. Ze maken teveel lawaai, worden afgeleid en lopen te snel. Als je berst moet je in elk geval je terrein heel goed kennen en ‘stille paadjes’ gebruiken. Schoon: ‘Mits je het goed doet is de bersjacht natuurlijk een fantastische belevenis, maar mensen doen het inderdaad vaak te snel. Ze nemen te weinig tijd om de omgeving goed in zich op te nemen. Bersen is meer wachten dan bewegen. Een ander gevaar van bersen is dat je het gebied “leeg berst”. Als de reeën

schuw worden omdat jij teveel verstoring veroorzaakt laten ze zich niet meer zien. Ochtend, middag of avond: bersen kun je de hele dag door doen. Reeën zijn immers ook de gehele dag actief. Ik heb echter een voorkeur voor de ochtend. Dan werk je naar het licht toe. Als je dan onverhoopt een nazoek moet doen sta je niet in het donker te zoeken. Of je werkt vanuit een hoogzit of berst is natuurlijk ook afhankelijk van je biotoop. In open landschap is het lastig bersen en veldreeën zien je vanaf 500 meter al aankomen. In een bos of coulisselandschap is het wel weer mogelijk, al moet je de plek goed kennen. Een brekend takje onder je laars kan een ree al doen vluchten.'

Mobiele hoogzit

Spek is een groot voorstander van het gebruik van mobiele hoogzitten. 'Ik denk dat iedere reewildjager een mobiele hoogzit zou moeten hebben, want het is hartstikke praktisch. Zo kun je beter inspelen op de lokale omstandigheden en de reeën leggen geen relatie met een vaste plek. Wel moet je ervoor zorgen dat je zo'n mobiele hoogzit een paar uur voordat je gaat aanzitten neerzet. Er moet rust op die plek zijn. Je moet dus vooraf weten waar je hem wil zetten en de plek moet geschikt zijn om een hoogzitje stabiel neer te kunnen zetten. Ik zeg altijd: als je dan op de hoogzit gaat, moet je net doen alsof er twintig meter verder een ree in de bosjes staat. Dan ben je stil genoeg.' Schoon beaamt dat: 'Rust is essentieel. Daarom is het ook niet slim om als je tijdens de bronst op oudere bokken wilt jagen dan pas een scherm of hutje neer te zetten. Wees slim en doe dat een paar weken voor de bronst zodat je minder verstoring veroorzaakt. Als je je veld kent weet je waar de bokken hun territorium hebben en waar de bronst dus zal plaatsvinden.'

Fiep

Reebokken laten zich tijdens de bronst goed lokken met een fiep. Schoon: 'Ik gebruik zelf de Rottumtaler van Demmel.

Die vind ik het mooist en heeft veel verschillende mogelijkheden. Het is wel aan te bevelen om voor de bronst begint even te oefenen, want fiepen is niet zo gemakkelijk als het lijkt. Als je te sterk blaast, krijg je een te hoge toon. Een bok zal er dan niet op reageren. Er komt hooguit een geit kijken die denkt dat ze ergens een kalfe hoort. Dat fiep geluid moet ook kort zijn. Dus niet niet 'Piiiiia', maar 'Pia'. Met name oudere bokken reageren goed op de fiep. Jonge bokken reageren ook, maar treden niet snel uit. Ze zijn als de dood dat ze dan op hun donder krijgen van de oude bokken.'

Wildzichtbaarheid

Wat is de meest voorkomende fout bij de bokkenjacht? Schoon: 'Dat er niet genoeg aandacht is voor het behoud van wildzichtbaarheid. Stel: er staat een geit met twee bokkalveren en je schiet er een, om die ander nog even te bewaren voor een later moment. Dan weet je zeker dat je twee hele schuwe dieren in je veld hebt. Mits mogelijk kun je dan beter de twee kalveren tegelijk schieten. Dan veroorzaak je minder onrust in het veld en last but not least: let altijd op het gedrag. Als een ree geit met bokkalf jouw kant op kijkt en ze staat te zekeren, weet je zeker dat ze jou in de smiezen heeft. Als je dan het bokkalf schiet, wordt de geit zeer ril. Als er echter een paar reeën gewoon staan te vreten en jou niet in de gaten hebben, dan kun je gerust de jaarling of het bokkalf schieten. Ik geef je op een briefje dat de rest niets in de gaten heeft. Er wordt in elk geval geen verband gelegd met het schot. Dan ben je als bokkenjager goed bezig!' •

Als je verse krabsporen ziet, weet je bijna zeker dat de bok daar elke dag langskomt

Foto: Michael Migos

Oudere bokken laten zich goed bejagen tijdens de bronst

Met een mobiele hoogzit kun je goed op de omstandigheden inspelen

Foto: Meijco van Velzen